

88. СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ДИМИТЪР ПОПНИКОЛОВ”

гр. София, 1632, ж.к „Овча купел” 1, ул. „Димитър Попниколов” № 7
тел.: 956 07 49, 956 07 39, факс/тел.: 956 07 69

Утвърждавам: /п/
Н. Воденичарова, директор

**МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ
НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО
В 88.СУ „ДИМИТЪР ПОПНИКОЛОВ“**

София, 2022

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел 1. Предмет

Раздел 2. Цел

Раздел 3. Задачи

Глава втора. МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО

Раздел 1. Установими представи за измерението на насилието и тормоза в предучилищното и училищното образование в страната

Глава трета. АЛГОРИТЪМ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО

Раздел 1. Методически насоки и указания на Министерство на образованието и науката

Раздел 2. Правила и процедури за въвеждане на защитна мрежа за справяне с училищното насилие и тормоз между учениците

Раздел 3. Приложения

Раздел 4. План за работа

Раздел 5. Очаквани резултати

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящият документ е изготвен във връзка с писмо на МОН С № 9105-2/05.01.2018 г., постъпило с вх. № РУО-392/08.01.2017 г., относно Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм на неговото прилагане, както и Заповед № РД09-5906/28.12.2017 на министъра на образованието и науката за утвърждаване на Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм за неговото прилагане.

Раздел 1. Предмет – документът разисква:

- установими представи за измерението на насилието и тормоза в предучилищното и училищното образование в страната;
- взаимодействието между участниците в образователния процес в 88. СУ „Д. Попниколов” (ученици, учители, родители, обществен съвет...);
- документи и методически указания на Министерството на образованието и науката, Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за закрила на детето, Сдружение „Дете и пространство” и УНИЦЕФ (България)...

Раздел 2. Цел – този документ има за цел да очертае рамките на единен дългосрочен механизъм за превенция и интервенция на насилието и тормоза, който да подпомогне усилията на педагогическите специалисти за създаване на сигурна образователна среда.

Въвеждането на подобен механизъм, както и разписването на конкретни роли, отговорности и процедури за действие при възникнали ситуации се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието и тормоза може да бъде постигнат само при прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници в образователния процес (ученици, учители, родители, обществен съвет...)...

Раздел 3. Задачи – създаване на алгоритъм за приложение в 88. СУ „Д. Попниколов” на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование (методически насоки, план за работа, правила и процедури...) ...

Глава втора. МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО

Раздел 1. Установими представи за измерението на насилието и тормоза в предучилищното и училищното образование в страната:

- **КАКВО Е НАСИЛИЕ?** В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие“, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето: „Насилие“ над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

„Физическо насилие“ е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето.

„Психическо насилие“ са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

„Сексуално насилие“ е използването на дете за сексуално задоволяване. Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на Световна здравна организация е „участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото“.

„Пренебрегване“ е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи. Насилието може да бъде от възрастен към дете, между деца и от дете към възрастен...

- - **КАКВО Е ТОРМОЗ?** Това е специфичен вид насилие сред децата и е сред най-неуловимите форми на агресивно поведение и насилие. Но не всеки акт на насилие е тормоз. Тормозът между връстници е групов феномен. Случаите на тормоз се извършват в групова среда, в присъствието на други връстници и в отсъствието на възрастни. Професор д-р Дан Олвеус определя тормоза като „повтарящи се във времето негативни действия от страна на един или повече ученици, когато някой умишлено причинява или опитва да причини травма или дискомфорт на друго дете чрез физически контакт, чрез думи или по друг начин.“

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е много сериозно, оставящо травматични следи действие, защото тормозеният не може да се защити със собствени усилия.

Тормозът не спира от само себе си, без външна намеса. Ключови в разбирането за тормоза са следите характеристики: **злонамерена проява**, която има за цел да нарани или унижи дете; **извършва се от позиция на силата**, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира; **повтаря се многократно във времето**, а не е еднократен и изолиран акт на насилие.

Проявите на тормоз най-общо могат да бъдат описани като:

- **физически тормоз** – напр.: блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение...

- **психически тормоз** – напр.: подмятане, подиграване, закачане, обиди, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на личните вещи, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене; словесни изрази, които имат за цел да унижат и оскърбят детето на база раса, пол, религия, сексуалност, увреждане

или друго, с което се подчертава различие от останалите. Когато е в група – под формата на изолиране, игнориране, изключване от групови дейности, избягване, одумване и разпространение на злобни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз.

- **сексуален тормоз** – *напр.*: представлява всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, имащо за цел или водещо до накърняване на достойнството на лицето, и по-специално създаване на смущаваща, враждебна, деградираща (принизяваща), унижителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуализирани прякори или имена, коментари за външността на някой и подигравки със сексуално значение, неподходящо докосване, бележки и надписи със сексуално съдържание и т.н. до по-екстремни форми на нападане и насилие.

- **„Кибер насилие“** и **„Кибер тормоз“** са насилие и тормоз, които се осъществяват в дигитална среда чрез дигитални устройства. Включват създаване и разпространение на обидни, заплашителни и подигравателни визуални материали, снимки и текстови съобщения, които уронват достойнството на детето или го унижават: снимането на дете с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видеозапис без негово съгласие, кражба на самоличност/профили, обиди, разпространение на слухове в социалните мрежи и др. Ако дете е въввлечено в рискова ситуация онлайн, това винаги има своите отражения в реалния му живот. Преживяванията за детето могат да бъдат дори поунизителни, тъй като кибертормозът не може да бъде прекратен веднага и е достъпен до много по-голям кръг хора. Разлики между тормоз и закачки или игра между децата и учениците По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои – от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват, без да участват активно.

Глава трета.
**АЛГОРИТЪМ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ
 НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ
 НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО**

Раздел 1. Методически насоки и указания на Министерство на образованието и науката (фрагмент)

НИВА НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ	ОТГОВОР НА ИНСТИТУЦИЯТА	ДОКУМЕНТИРАНЕ	ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ НА ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ
<p>ПЪРВО НИВО – НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физическо насилие са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост. • Форми на психическо насилие са например: омаловажаване, клокарстване, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, подигравки, унижение, заплахи, нецензурни/неприлични коментари, измисляне на прякори, изключване от групови или съвместни дейности, фаворизация/предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове. • Форми на сексуално насилие са например: показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст, съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия. • Форми на кибернасилие са например: обидни колажи, снимки, видеа, коментари, обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи и др.), използване на дискриминативни и обидни етикети, използване на език на омраза, кражба на профили. 	<p>На първо ниво действията се предприемат от класен ръководител или учител заедно с родител, като се осъществява педагогическа работа – индивидуално, за група деца/ученици или за цялата група/клас. При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват. Ако педагогическата работа не дава резултат и насилственото поведение се повтаря, последиците са посериозни, тогава следва се да предприемат действия, предписани за ситуации от второ или трето ниво.</p>	<p>Ситуациите от първо ниво не се регистрират в Дневника със случаи, защото са първа проява на насилие и не се тълкува като тормоз</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници. 2) Класният ръководител/учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. 3) Уведомяване на родител от класния ръководител/учителя. 4) Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците от класния ръководител/учителя. 5) Мерки и действия от страна на класен ръководител/учител – намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите. 6) Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.
<p>ВТОРО НИВО – ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ НАСИЛИЕ С</p>	<p>На второ ниво действията се предприемат от класен ръководител/учител заедно с</p>	<p>Ситуацията на тормоз се описва в Дневника със ситуации от свидетеля на случилото</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници.

<p>ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ – ТОРМОЗ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса. • Форми на психически тормоз са например: изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация, подигравки, отправени пред целия клас или група, публично унижение, обиди; интригантстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, неприемане, манипулиране и използване. • Форми на сексуален тормоз са например: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози. • Форми на кибертормоз са например: непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, заснемане и разпространение без разрешение, унижителни за детето снимки/видеокражба на профил и използване език на омраза. 	<p>психолог или педагогически съветник, председател или представител на координационния съвет и задължително участие на родител, като се уведомява директора. По преценка се подава сигнал до ОЗД и/или полиция. Координационният съвет прави оценка на риска и може да даде становище за инициране на работа по случай.</p> <p>Ако присъствието на родител не е в найдобър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, следва да се уведоми директора, който следва да се обърне към отделите за закрила на детето.</p>	<p>се или <i>класния ръководител/учителя</i>. Възстановяване на щети при наличие на такива</p>	<p>2) Учителят/класният ръководител подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Всеки служител, който е станал свидетел на насилието, може да подаде сигнал към ОЗД.</p> <p>3) Учителят/класният ръководител съобщава на Координационния съвет за случая. Прави се оценка на случая и по преценка директорът подава сигнал от името на институцията до ОЗД и/или полицията и се иницира работа по случай.</p> <p>4) Уведомяване на родител.</p> <p>5) Мерки и действия – работа на координационния съвет: анализ на ситуацията от регистъра и предприемане на работа по случая.</p> <p>6) Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.</p>
<p>ТРЕТО НИВО – СИСТЕМНА ЗЛОУПОТРЕБА, КАКТО И СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ЗА КОЙТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз са например: сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намушкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, ограничаване на движението, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие. • Форми на психически тормоз са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилствено отнемане на пари и вещи, клетви, които накърняват сериозно достойнството, публично унижение, ограничаване на движението, склоняване за употреба на психоактивни вещества, включване в антисоциални групи и организации, изолация, групово измъчване на индивид или група и организиране на банди, последиците от които нараняват други. • Форми на сексуален тормоз са например: съблазняване от друго дете, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване 	<p>На трето ниво се уведомява незабавно ОЗД и/или органите на полицията. Действията на ниво институция се предприемат от директора заедно с координационния съвет със задължително участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (<i>центрове за социална работа, здравни центрове, отдел закрила на детето, полиция...</i>).</p> <p>Ако присъствието на родител не е в найдобър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира отделите за закрила на детето, центъра за социална работа и/или полицията. При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата.</p>	<p>Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника със случаи, като по тях се предприема интензивна работа, включваща всички участници; правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се иницират процедури в съответствие със Закона за закрила на детето, Наредба за приобщащото образование, Закона за предучилищното и училищното образование.</p>	<p>1) Прекратяване на ситуацията и <i>успокояване/интервенция</i> към всички участници.</p> <p>2) Учителят/класният ръководител подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Незабавно се уведомява директорът и се подава сигнал към ОЗД и/или органите на полицията.</p> <p>3) Уведомяване на родител.</p> <p>4) Консултации – приемане на индивидуални разговори с участниците.</p> <p>5) Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информиране и насочване към други служби и/или услуги от страна на директора. Ако друга организация или услуга е въввлечена в работата с детето или ученика, институцията установява връзка с тези организации или услуги и синхронизира действията. 6) Проследяване</p>

<p>към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на кибертормоз са например: повторно действие на непокрито заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, профили и лични данни, заснемане без разрешение, заснемане и разпространение на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки и видео на детска порнография. 			<p>на изпълнението на предприетите мерки и действия.</p>
---	--	--	--

Раздел 2. Правила и процедури в 88. СУ „Д. Попниколов” за въвеждане на защитна мрежа за справяне с училищното насилие и тормоз между учениците

Настоящите правила имат за цел прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

I. Задължения на персонала

I. 1. Училищният координационен съвет (УКС) е задължен да:

- *планира, проследява* и координира дейностите за справяне с тормоза на ниво училище;
- обобщава предложенията на класовете и изготвя общоучилищни ценности, правила и последици;
- *обсъжда и приема* процедурите за докладване, регистриране и проследяване на случаите на тормоз;
- *прави мотивирани предложения* до директора с цел подобряване на работата;
- *подпомага класните ръководители* с материали или консултации със специалисти, съдейства за организиране на периодични обучения на учителите по темата за насилието.

I. 2. Класни ръководители са задължени:

- да провеждат в началото на годината занятия в часа на класа, посветени на тормоза и насилието;
- да приемат ценности, правила и последици при прояви на насилие;
- да поставят постерите с приетите ценности, правила и последици на видно място в класната стая;
- да запознават учениците с процедурата за съобщаване на случаи на тормоз;
- да реагират – съгласно утвърдените процедури и приетите правила и последици – при всеки опит за насилие над ученик в клас;
- да попълват протокол, който се предават на УКС, за всеки инцидент или проява на насилие;
- да участват в работата на екипа, сформирани по конкретен случай;
- да провеждат периодично превантивни занятия по проблемите на тормоза, привличайки различни специалисти;
- да информират учениците за съществуването на националната телефонна линия за деца: 116 111;
- да информират родителите за дейностите по механизма, както и за приетите правила и процедури...

I. 3. Учители, които не са класни ръководители, са задължени да:

- включват темата за насилието в учебни единици, при които това е възможно;
- поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ;
- познават и използват установената система за информиране и съобщаване за случаи на тормоз над ученици;
- познават правилата и последствията на класа, прилагат ги и изискват от учениците да ги прилагат...

I. 4. Дежурни учители са задължени да:

- спазват стриктно утвърдения от директора график за дежурство, следейки рисковите зони, в които е възможна появата на насилие и тормоз;
- реагират на насилие по време на дежурството си според утвърдените процедури;
- оказват съдействие на колеги при установени от тях нарушения на ученици и докладват на УКС, като попълват протокол, отразяващ инцидента.

I. 5. Помощният и непедагогическият персонал е задължен да:

- полага грижи за предотвратяване на насилнически действия, на които станат свидетели;
- познава основните принципи на действие и ги прилагат – правила, последствия, протокол за реагиране на насилие;
- не допуска прояви на насилие и съобщават за тях на класен ръководител, заместник-директор, директор.

II. Процедура за информиране и съобщаване на случаи.

II. 1. Класният ръководител уведомява устно, а родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (вж: Приложение № 2), в който описва ситуацията, според която детето е жертва на тормоз.

II. 2. За дете, което е упражнило тормоз, класният ръководител уведомява устно, а родителят попълва протокол за съобщаване за насилие (вж: Приложение № 2), в който описва ситуацията, след което изпълнява указанията на УКС за предотвратяване на тормоза.

II. 3. Класният ръководител уведомява устно за деца, които помагат и подкрепят тормоза, а родителят попълва протокол за съобщаване за насилие (вж: Приложение № 2), в който описва ситуацията. Същата процедура е валидна и за дете, което е наблюдавало насилието (вж: Приложение № 2).

II. 4. Всеки класен ръководител може да договори с учениците си от класа и други форми и начини за съобщаване на случаи на тормоз в класа.

II. 5. Всеки учител и служител, наблюдавал ситуация на насилие между деца, е длъжен да информира УКС чрез попълване на формата за протокол.

III. Процедури за регистриране, докладване и разглеждане на случаи на насилие и тормоз сред учениците.

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

III. 1. Всяка ситуация на тормоз трябва да бъде регистрирана и описана в единен регистър на училището от учителя, който я е наблюдавал. За целта е утвърден „Протокол за отговор на насилие“ (вж: Приложение №1), който се предава на председателя на УКС за съхранение.

III. 2. Действия в случаи на инцидент, който поставя в риск или уврежда живота и/или здравето на ученик.

Учителят или служителят действат в следната последователност:

- извеждат пострадалото дете от опасната зона и оказват долекарска помощ;
 - при непосредствена опасност за живота на пострадалото дете се обаждат на телефон 112;
 - уведомяват веднага училищното ръководство и УКС, които уведомяват класния ръководител, който от своя страна уведомява *родителите/настойниците* на детето;
 - описват ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.
- 3. Действия при установяване, че дете е жертва на насилие или е в риск от такова:**
- всеки служител на 88. СУ „Д. Попниколов“, на когото стане известно, че дете в риск се нуждае от закрила, следва незабавно да уведоми класния ръководител, който от своя страна уведомява училищното ръководство и *родителите/настойниците* на детето;
 - учителят описва ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.
 - след проверка на случая директорът свиква УКС, който подава сигнал до Отдел „Закрила на детето“.
 - УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности на екип от класен ръководител, учител-наставник и родител.

4. Действия при установяване, че дете е упражнило тормоз

- Учителят описва ситуацията писмено в „Протокол за отговор на насилие“ (вж: Приложение №1);
- Ситуацията се регистрира в единния регистър;
- Детето, упражнило тормоз, описва ситуацията в Протокол за съобщаване за насилие (вж: Приложение № 2);
- За изясняване на случая от други деца-наблюдатели родителите им описват ситуацията в Протокол за съобщаване за насилие (вж: Приложение № 2);
- Класният ръководител уведомява и свиква среща с родителите; – Свиква се УКС;
- УКС уведомява МКБШМН, Полицията и отдел „Закрила на детето“;
- УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности с цел намаляване на агресията у детето.

IV. Мерки при кризисни ситуации

1. Комисията заседава най-малко един-два пъти в учебен срок и обсъжда изпълнението на плана, както и резултати от дейността си.
2. При наличие на писмен или устен сигнал, комисията се събира в рамките на 24 часа.
3. При възникване на кризисната ситуация веднага се уведомява Директора на училището. В рамките на един час се подава сигнал в РУО и Отдел „Закрила на детето“ в Областна администрация и полицията.
4. При възникване на кризисна ситуация или получен сигнал за ученик, жертва или в риск от насилие, комисията съставя индивидуален план за кризисна интервенция.

Раздел 3. Приложения

3.1. Приложения № 1

ПРОТОКОЛ за отговор на насилие №/.....№

Трите имена на ученика, клас
Класен ръководител

Дата....., час.....

Описание на ситуацията:

.....
.....
.....

Предприети мерки:

.....
.....

Коментар:

.....
.....

Подпис:.....

4.2. Приложение № 2

ПРОТОКОЛ

за съобщаване за насилие №/.....

Аз
родител на
ученик/чка от клас с класен ръководител

Определям детето си като:

- дете, жертва на тормоз;
- дете, упражнило тормоз;
- дете, което помага и подкрепя тормоза;
- дете, което е пряк наблюдател;
- дете, знаещо информация за ситуацията.

Дата..... час.....

Описание на ситуацията:

.....
.....
.....
.....

Коментар:

.....
.....

Утвърждавам:

Н. Воденичарова, директор

План за работа на Училищен координационен съвет за справяне с училищния тормоз между учениците в 88.СУ „Д.Попниколов“ за учебната 2022-2023 учебна година

Приет на Заседание на педагогически съвет с протокол № 11/7.09.2022г.

I. Състав на Училищен Координационен Съвет:

Председател: Нейчо Кърпачев - психолог

Членове: 1. Росица Бенева – пед.съветник

2. Анна Александрова –ст.учител в гимназиален етап

3. Добромир Матрачийски – ресурсен учител

4. Теодора Шаркова - логопед

II. Предмет

Проучване и подпомагане психичното развитие и здраве на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование, чрез превантивни мерки и сътрудничество по прилагането на механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.

Единният механизъм за противодействие на тормоза е разработен от Министерството на образованието и науката с участието на МТСП, АСП, ДАЗД, МВР, ЦКБППМН и неправителствените организации – НМД, фондация „Стъпки за невидимите деца в Българи,” фондация „Асоциация Анимус”, Дружеството на психолозите в България и УНИЦЕФ.

III. Общи положения

1. В училище се създава координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът се ръководи от заместник-директор или педагогически съветник и включва учители и родители.

2. Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилията.

3. Комплексът от превантивни мерки трябва да включва всички възможни аспекти и форми на тормоза, ясно да фокусира вниманието върху участието на всички групи и да се планира на три нива - класна стая/паралелка, училище, общност.

4. За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, изграждане на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в училище.

5. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

6. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата и поведение, което е неприемливо. Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано. Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически форми.

III. Цел

1. Разработване и прилагане на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване училищна среда, в която се възпитават ценности на здравословно общуване, ненасилствено разрешаване на конфликти и приемане на различията, за да бъдат предотвратени насилието, тормоза и унижението сред учениците.

2. Организиране и провеждане на целенасочена възпитателна работа с учениците с отклонения в поведението или поставени в неблагоприятни условия за развитие и възпитание.

3. Превантивна работа с малолетни и непълнолетни за предотвратяване на противообществените прояви/тютюнопушене, употреба на алкохол и наркотици, кражби и др. на учениците/.

4. Да се възпитат у учениците коректни и толерантни междуличностни взаимоотношения. Учениците да са активни действащи лица в процеса на създаване на безопасна среда, лишена от насилие.

5. Осигуряване на възможности на учениците за подготовка, реализация и успешно приобщаване към гражданското общество. Подобряване на способността на децата да преработват болезнените събития в живота си и да се справят успешно в бъдеще.

IV. Задачи:

1. Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза в училище.

2. Разработване на защитна мрежа за интервенция при случаи на тормоз в училище.

3. Разработване на Система за взаимодействие между ученици, учители, служители, родители и лични лекари в случай агресия, насилие или инцидент.

4. Намаляване на условията, пораждащи извършването на негативни прояви в училище.

5. Системно провеждане на индивидуална възпитателна работа с ученици, извършители на противообществени прояви.

6. Системен контрол на поведението на застрашените ученици от извършване на противообществени прояви

7. Възпитателна работа на ученици с противообществени прояви чрез включването им в провежданите спортни празници, екскурзии, културни мероприятия, извънучилищни дейности, съответстващи на интересите и осмислящи свободното време на учениците и други.

8. Взаимодействие с училища, социални учреждения, неправителствени организации с оглед осъществяване на ефективни педагогически, психо-социални и административни консултации и услуги за децата , въввлечени в училищен тормоз и за техните семейства

9. Приобщаване на родителите на проблемните деца- организиране на съвместни празници с участие на родителите. Обсъждане с родители възникването на детската агресия, възможните пътища за изход от трудни житейски ситуации; формиране у родителите култура да разбират проблемите на агресия у децата.

10. Работа за укрепване на ученическия колектив. Предоставяне на равни възможности на всяко дете да разкрие дарбата си. Насърчаване на толерантността между учениците.

11. Координиране дейността на УКС с държавните и обществените органи и организации, имащи отношение към борбата с противообществените прояви сред малолетни и непълнолетни /инспектор ДПС, Отдел закрила на детето към Дирекция „Социално подпомагане”- р-н Красно село, МКМППМН при р-н Овча купел – Столична община, Училищно настоятелство.

12. Изпълнение на мерки от МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ за превенция на агресията и за засилване на сигурността в образователните институции.

V. Дейности

№	Дейност	Срок	Отговорник	Ресурси
	Дейности по разработване и прилагане на превантивни мерки за предотвратяване на тормоза в училище:			
1.	Определяне състава на училищен координационен съвет	м. септември/2022 г.	Заповед № г	Заседание на Педагогически съвет - протокол
2.	Актуализиране на Механизъм, Алгоритъм за прилагане Провеждане на инструктаж на новопостъпили учители и служители за реагиране в случаи на тормоз	м. септември/2022 г.	Председател на УКС,	Разпечатани материали, хартия, тонер
3.	Определяне на отговорници по класове за подпомагане дейността на УКС	м. октомври/ 2022 г	Председател на УКС, Класни ръководители	
4.	Изготвяне на списък с теми, които могат да бъдат изнесени от представители на ДПС, МКБППМН, ЦДП	м. октомври/ 2022 г	Председател и членове на УКС,	Електронни ресурси, обучителни програми
5.	Запознаване на учениците със същността на тормоза, неговите форми и проявите на участниците.	м. октомври/ 2022г	класни ръководители	Информационни материали, презентации, табла
6.	Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, презентации по отношение на:	Двукратно през учебната година	УКС, Класни ръководители	Цветна хартия за изработване на информационни материали,
	а) превенция на тормоза;			
	б) правата и задълженията на децата;			
7.	Провеждане на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз. Набиране на данни и анализ на профила на ученика, използващ булинг.	Постоянен	УКС, педагогически съветник, класни ръководители	Хартия
8.	Използване на възможностите на часа на класа за прилагане на форми на	Постоянен	Класни ръководители, психолог,	

	групова работа, дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит.		педагогически съветник	
9.	Оценка на проблема с тормоза чрез изследване мнението на учениците с помощта на стандартизиран въпросник	м. декември /2022 г	УКС и класни ръководители,	Хартия и консумативи за отпечатване на въпросници
10.	Ангажиране на учениците в извънкласни дейности, насочване вниманието на децата към положителни модели на поведение, стимулиране на творческите им заложби.	Постоянен срок.	Учители, класни ръководители	
11.	Поддържане на непрекъснатата връзка между класни ръководители и родители с цел превенция на случаи на агресия в училище.	Постоянен срок.	УКС Учители, класни ръководители	
12.	Анализ на проявите на училищен тормоз и наличните правила и решения за справяне с него. Таблица за обобщение и оценка на база на проведените анкети	м. януари / 2023г.	Председател на УКС	Електронни ресурси, хартия, консумативи
13.	Провеждане на разяснителна работа в часовете на класа по проблемите с противообществените прояви сред малолетни и непълнолетни	Постоянен	Класни ръководители	
14.	Запознаване на учениците със същността на тормоза, проявите на участниците в процеса, процедурите предвидени според Алгоритъма за прилагане	Постоянен	Класни ръководители	Информационни материали, табла, брошури
15.	Привличане на родители, които биха могли да станат посредници между училището, родителите и други организации и институции.	Постоянен срок. Председател на УКС	Председател на УКС	
16.	Създаване на атмосфера на толерантност в училище.	Постоянен срок.	Класни ръководители, педагогически съветник	
	Дейности по разработване и въвеждане на защитна мрежа			
17	Подготовка и провеждане на Международен ден за безопасен интернет	М. Март 2023г.	УКС	Електронни материали
19.	Подготовка и провеждане на Ден на розовата флаanelка	22. февруари 2023	УКС	Инф. материали, табла, постери

20.	Запознаване на учениците и родителите с възможностите за реагиране при изградена система за защита: дежурни учители, класни ръководители, педагогически съветник, помощник – директори, директор	м. Ноември 2022г	УКС	Информационни материали
21.	Отбелязване на Световен ден за борба с кибертормоза	24. 01. 2023 г.	УКС, педагогически съветник	Електронни ресурси
22.	Изпълнение на мерки от МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ за превенция на агресията и засилване на сигурността в образователните институции.	Постоянен	УКС	

VI. Очаквани резултати

- Приобщаване на ученици и родители към училищния живот и общност;
- Свеждане до минимум на дисциплинарни и поведенчески прояви и нарушения на правилата в клас;
- Подобряване на работната атмосфера;
- Намаляване на проявите на насилие и тормоз между учениците;
- Повишаване на мотивацията за учене и подобряване на резултатите в учебната работа.